

ROMANIPE

Stiftelse for bevaring av sigøynernes kultur og håndverk

Stiftelsens formål:

- Legge til rette for etablering av sigøynerarbeidsplasser i Romania. (basert på håndverks- og kremmer-tradisjoner)
- Fremme utdanningsmuligheter for sigøynerne, på sigøynernes premisser.
- Bistå til å utbedre infrastruktur i sigøynerområder. (f.eks helse, sanitær, vannforsyning, osv)
- Drive opplysningsarbeid for å motarbeide rasisme mot sigøynerne.
- Fremme sigøynerkultur gjennom kulturutveksling.

Gjennom diverse reiser til Romania er det etablert kontakt med en rekke håndverkere blant sigøynerne. Blikkenslagere, treflettere, musikere etc.

Stiftelsen i Romania vil ha hovedsete i Somcutamare, en sigøynerlandsby nord i landet. Her bor og jobber Tudor Lakatos som lærer. Han underviser sigøynerbarna i sigøynernes historier og deres språk.

EU og Verdensbanken investerer for tiden store summer for å integrere sigøynerne, som det finnes over 15 millioner av i det nye og utvidete Europa. Stiftelsen mener at skolen i Somcuta Mare kan bli et eksempel til etterfølgelse hvor sigøynerne intergreres samtidig som de ikke mister kontakt med sine røtter, sitt språk eller sin historie.

I styret: Arne Nordihus,
Tudor Lakatos, Øyvind
Solberg og Harald Medbøe

www.romanipe.no
romanipe@romanipe.no

Brugata 1, 0028 Oslo,
postboks 8777, Youngstorget

Kontonummer:
1503 19 12609

Utstillingene

I forbindelse med utgivelsen av den rumenske bokutgaven arrangeres det utendørs utstillinger forskjellige steder i Romania. Utstillingene vil bestå av fire eller fem teltinstallasjoner og diverse bannere. Ut fra kontaktnettet Romanipe har innenfor rumensk presse vet vi at dette vil skape blest rundt denne unike utgivelsen. Det er viktig å få med seg media på dette og der har vi allerede etablert meget gode kontakter både innenfor nasjonal presse og nasjonalt TV. Rom omtales stort sett negativt i pressen og på fjernsyn i Romania, via Romanipes prosjekt vil det komme positiv og opplysende info om rom.

Romanipe har allerede arrangert utendørs utstillinger i Romania og Norge. Med denne formen for visninger i Romania i parker og lignende arenaer, skaper vi mulighet for kommunikasjon mellom rom og rumenere. Mange rumenere aldri har hatt samtaler med en rom, rasismen og frykten mellom rom og rumenere ligger dypt begravd. Boken og utstillingene er ment å myke opp i disse forholdene.

ROMANIPE

Stiftelse for bevaring
av sigøynernes kultur
og håndverk
www.romanipe.no

Budsjett for utstillingsmateriale:

Prisen pr telt er kr 5000, til sammen for teltene kr 25 000. For bannere og annet også kr 25 000. Til sammen for utstillingsdelen kr 50 000.

Produksjonen av installasjonsutstillingene skal gjøres i Romania hvor Romanipe kan produsere til meget rimelige priser. Teltinstallasjonene skal omhandle forskjellige sider av romkulturen. Eksempelvis: reisen fra India til Europa, romfolkets historie i Europa, Holocaust, forskjellige typer romhåndverk, kjente personer med romblod (Elvis Presley, Charlie Chaplin, Yul Brynner, Ava Gardner, mor Theresa etc.) Inne i teltene er det skriftlig informasjon på rumensk som publikum kan ta med seg.

ROMANIPE

Stiftelse for bevaring
av sigoynernes kultur
og håndverk
www.romanipe.no

Romanipe- prosjekt for Den Kulturelle Skolesekken i Trondheim.

I februar i 2011 var Tudor Lakatos og jeg på en 5 dagers foredragsturne for niende-klassinger på fem forskjellige skoler i Trondheim. Fordraget var et bilde- og musikkforedrag om romfolkets historie og om deres nåværende situasjon i Romania og Europa. Vi hadde 60 minutter til rådighet og gikk gjennom romfolkets reise fra India til Europa. I foredraget oppsummerte vi hva romfolket har vært utsatt for fra de ankom Europa på 1300 tallet. Dette er en sammenhengende historie om forfølgelse, slavedrift, henrettelser som kuliminerte i nazistenes plan om å utrydde romrasen i sin helhet. I dagens Europa blir romfolket igjen forfulgt og forvist, så det er viktig å rette søkelyset på denne problematikken.

Det er en utfordring å sammenfatte romfolkets spesielle historie, deres tradisjoner, sedvaner, konflikten mellom romfolket og europeerne etc. Kombinasjonen av bilder, musikk og foredrag fungerte i denne sammenhengen. Tudor snakket om historien og om gamle tradisjoner som fremdeles virker blant romfolket, eksempelvis arrangerte ekteskap.

Tudor Lakatos er lærer på en romskole i Romania og underviser i romfolkets historie og språk. Ved siden av lærergjerningen er han en fantastisk tolker av tradisjonelle romsanger. En del av foredraget var hans fremførelse av romfolkets internasjonale sang: "Gelem, gelem" for anledning med norsk oversettelse som ble vist på skjerm da han opptrådte. Da Tudor fikk vite at Elvis Presley var halvt sigøyner oversatte han flere av hans sanger til romani. Foredraget ble avsluttet med et portrett av Elvis og Tudor som sang Blue Sued Shoes på romani; "Don't step on my Gypsy shoes!"

Antirasistisk Senter og Romanipe i Somcuta Mare sommeren 2011

Skolen blir sentral under besøket. Vi kan bl.a benytte dusjene.

Sommeren 2010 var Alex Rosén og “Folk i Farta” i Somcuta Mare. Programmet blir sendt høsten 2011 på NRK1.

Vårt vertskap Tudor og Andrea Lakatos.

Antirasistisk Senter og Romanipe vil invitere ti ungdommer fra Norge på besøk til romlandsbyen Somcuta Mare nord i Romania. Her skal de bo hjemme hos forskjellige romfamilier i ti døgn og oppleve hverdagslivet til romfolket. Her skal ungdommene lære forskjellige romhåndverk, som fletting av kurver, produksjon av murstein, hestestell, matlaging, dans og musikk etc. Ungdommene skal også få enkel innføring i romani for å kunne kommunisere med landsbyboerne.

Gruppen fra Norge består av like mange jenter som gutter. Fordelen med å legge en slik ”workshop” til en romlandsby er at vi da også får med oss ungdommer av begge kjønn fra landsbyen. For romjentene er det nesten utenkelig å få være med på noe slikt.

Dette er et samarbeidsprosjekt mellom Antirasistisk Senter og den norsk/rumenske foreningen Romanipe, hvor Tudor Lakatos sitter i det norske styret. Romanipe har en søsterorganisasjon i Romania hvor Tudor er leder. Tudor er en sjelden ressurs innenfor rommiljøet i Romania og egner seg perfekt til å være koordinator for dette prosjektet.

ROMANIPE

Stiftelse for bevaring
av sigoynerne kultur
og håndverk
www.romanipe.no

Somcuta Mare ligger ca 20 km fra Baia-Mare nord i Romania. Utenfor selve Somcuta Mare ligger romlandsbyen med samme navn. Den har eksistert i over hundre år og ble etablert av fire brødre i Lakatos-familien. Nå huser romlandsbyen over 1000 mennesker. Kontakten med landsbyen ble etablert i 2003 og har vært videreutviklet siden da. Mange av familiene i landsbyen er fattige og uten fast arbeid. Når de har jobber er det som oftest for rumenske bønder hvor de hjelper til med innhøsting og annet gårdsarbeid. Landsbyen har egen skole og de aller fleste barna i landsbyen går på skole, ca 50 % av elevene fortsetter på gymnas etter endt barne- og ungdomskole.

Få hus har innlagt vann i landsbyen så vann må hentes fra vannpumper. Under oppholdet i Somcuta Mare vil deltagerne få anledning til å dusje i skolebygningen til avtalte tider. Jeg har hatt mange opphold i Somcuta Mare siden 2003 og garanterer at det vil være en trygg romlandsby å bruke til et slikt prosjekt.

Koordinator for prosjektet i landsbyen er Tudor Lakatos. Han er lærer i romhistorie og romspråk på landsbyens skole og respektert i Somcuta Mare. Ved siden av lærergjerningen er han også en meget god tolker av klassiske romsanger og landskjent i Romania for sine Elvis-sanger som han har oversatt til romspråk. Hans engasjement i Elvis bunner i at den verdenskjente stjernen var halvt rom.

Tudor har funnet fem velegnede familier som kan huse to ungdommer hver fra Norge. De to voksne som skal være med gruppen skal ha base hos Tudor. Hans hus i tillegg til skolen blir sentre for ”workshopen”. Det skal også lages en skikkelig romleier med telt og bål plass hvor vi møtes om kveldene. Landsbyen er oversiktlig og det blir god anledning for ungdommene til å ta bilder og bli kjent med romfolk. I tillegg til at deltagerne gjør sine personlige erfaringer ved å jobbe med romfamilien de bor hos skal det også jobbes med et fellesopplegg som sikter mot en forestilling med de norske ungdommene og ungdommer fra landsbyen. Denne forestillingen skal holdes i et kulturhus i Somcuta Mare, nærmeste litt større by, med ca 20 000 innbyggere, den ligger ca 2 km fra romlandsbyen Somcuta Mare.

Dette prosjektet blir et minnerikt møte for de norske deltagerne og vil også være inspirerende for landsbyen og de unge i Somcuta Mare.

På skolen i Somcuta Mare har det allerede vært en gjestelærer fra Skandinavia. I sommer hadde den svenske steinerskolepedagogen Åsa Hanno kunstundervisning der. Barna elsker det og flere av dem viste kunstnerisk talent.

Vanligvis skjer det ikke så mye utenfor programmet på denne skolen, så etter vanlig skoletid kan vi benytte lokalene til forskjellige prosjekter.

Via Romanipes kontaktnett i Polen har nå polske kunstnere vist interesse for å arrangere kunst-workshops i Somcuta Mare.

Åsa Hanno har opprettet noen kontakter innen den svenske øko-bevegelsen som har planer om undervisningsprosjekter i økologisk landbruk. De planter blant annet poteter i brukte bildekk. De dyrker i 8 dekkers høyde, dette gir stor avling på minimalt område.

Romanipe ser for seg at Somcuta Mare med litt hjelp kan bli en økolandsby basert på synergi mellom nye og gamle teknikker og Rom folkets håndverkstradisjoner. Ved å involvere folk som holder på med utvikling av nye løsninger i Skandinavia kan man her bygge opp eksempler.

Vi i Romanipe ser for oss at mye kan gjøres for en billig penge for å få Somcuta Mare til å bli en foregangslandsby i regionen.

Landsbyen er oversiktlig og huser ca 1000 mennesker. Det er lagt vann i rør til landsbyen, men de færreste har så langt hatt råd til å koble seg til...

ROMANIPE

Stiftelse for bevaring
av sigøynernes kultur
og håndverk
www.romanipe.no